

**M.A. (SANSKRIT) Semester - 3 (CBCS) Examination
OCT/NOV-2025 (AS PER SYLLABUS YEAR JUNE-2019)
(Rupak) Bhattnarayankrut Venisahar (Core (New))**

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચે માંથી કોઈ પણ બે નો અનુવાદ કરો.

(૦૮)

1. કુમારવૃષસેન અલમતઃ પરં શ્રુત્વા। હા વત્સ, હા વૃષસેન, હા મદન્કદુર્લલિત, હા ગદાયુદ્ધપ્રિય, હા રાધેયકુલપ્રરોહ, હા પ્રિયદર્શન, હા દુઃશાસનનિર્વિશેષ, હા સર્વગુરુવત્સલ, પ્રયચ્છ મે પ્રતિવચમ્। સૂતઃ-આયુષ્મન્, અલમત્યંત દુઃખાવેગેન । હે કુમાર । એષ ખલુ ભગવાન્ વાસુદેવઃ । કિમસૌ દુરાત્મા ભગવન્તં વાસુદેવામપિ ન જાનાતિ।
2. કુમાર, અલમત્યન્તશોકાવેગેન । વીરપુરુષોચિતાં વિપત્તિમુપગતે પિતરિ ત્વમપિ તદનુરૂપેણૈવ વીર્યેણ શોકસાગરમુત્તીર્ય સુખી ભવ । અશ્વત્થામા - (અશ્રૂણિ વિમુચ્ય) આર્ય, કથય કથય કથં તાદૃગ્ભુજવીર્યસાગરસ્તાતોઽપિ નામાસ્તમુપગતઃ । કિં શિષ્યાત્ ગુરુદક્ષિણાં ગુરુગદાં ભીમપ્રિયઃ પ્રાપ્તવાન્ ।
3. મહારાજ, કસ્યાપ્યેષ તેજોબલદર્પિતસ્ય વિષમઃ શંખનિર્ઘોષઃ શ્રૂયતે । અપરમપ્યપ્રિયં શ્રોતુમસ્તિ નિર્બન્ધસ્તતો વિલમ્બ્યતામ્। યુધિષ્ઠિરઃ - ન ખલુ વિલમ્બ્યતે, ઉત્તિષ્ઠ । યુધિષ્ઠિરઃ- અયિ, પાંચાલિ, અમ્બાયાઃ સપત્નીજનસ્ય ચ કિંચિત્સંદિશ્ય નિવર્તય પરિજનમ્ । દ્રૌપદી- મહારાજ અમ્બાયૈ એવં સંદેક્ષ્યામિ - યન્મમ હતાશાયાઃ પક્ષપાતેન તે મધ્યમપુત્રઃ પરલોકં ગત ઇતિ।
4. ભો વિનયંધર, શ્રૂયતાં મે વચનમ્ । સત્વરં ગચ્છ ત્વમ્। અન્વિષ્ણતાં દેવી ભાનુમતી । અપિ નિવૃત્તા અમ્બાયાઃ પાદવન્દનસમયાન્નવેતિ । યસ્તાં વિલોક્ય નિહતાભિમન્યવો રાધેય-જયદ્રથપ્રભૃતયોઽસ્મન્સેનાપતયઃ સમરભૂમિ ગત્વા સભાજયિતવ્યાઃ ઇતિ। યન્મયા દ્રુતતરં ગન્તવ્યમિતિ।

પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચે આપેલ કોઈ પણ બે પદોની સસંદર્ભ વ્યાખ્યા કરો.

(૦૬)

(૦૬)

1. આશૈશવાદનુદિનં જનિતાપરધો, મત્તો બલેનભુજયોર્હતરાજપુત્રઃ ।
આસાદ્ય મેઽન્તરમિદં ભુજપંજરસ્ય, જીવન્પ્રયાસિ ન પદાત્પદમદ્ય પાપ ।।
2. કુરુ ઘનૌરુ પદાનિ શનૈઃ શનૈરયિ વિમુચ્ચ ગતિ પરિવેપિનીમ્ ।
સુતનુ બાહુલતોપનિબન્ધનં મમ નિપીડય ગાઢમુરઃસ્થલમ્ ।।
3. સ્ત્રીણામ્ હિ સાહચર્યાદ્ ભવન્તિ ચેતાંસિ ભર્તુસદૃશાનિ
મધુરાપિ હિ મૂર્ચ્છયતે વિષવિટપિસમાશ્રિતા વલ્લી ।।
4. મઝ્નામિ કૌરવશતં સમરે ન કોપાદ્
દુઃશાસનસ્ય રુધિરં ન પિભામ્યુરસ્તઃ
5. સંત્વર્ણયામિ ગદયા ન સુયોધનોરુ
સંધિમ્ કરોતુ ભવતાં નૃપતિઃ પણેન ।।

પ્રશ્ન-૨ "વેણીસંહાર"ની કથાવસ્તુ વિસ્તારપૂર્વક લખી રસના આધારે તેનું મૂલ્યાંકન કરો.

(૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૨ ભટ્ટનારાયણનાં જીવન સમય અને કૃતિ વિષે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-૩ વેણીસંહારનાં પ્રથમ અંકની વિષય-વસ્તુ જણાવી તેની વિસ્તૃત સમીક્ષા કરો.

(૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૩ વેણીસંહારના આધારે ભીમનું પાત્રાલેખન વિસ્તારપૂર્વક કરો.

પ્રશ્ન-૪ વેણીસંહારમાં આલેખાયેલ સ્ત્રી-પાત્રોનો ઉલ્લેખ કરી તેની યારિત્રિક વિશેષતાઓ જણાવો.

(૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૪ વેણીસંહારના આધારે કર્ણ-અશ્વત્થામા કલહ પ્રસંગની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો.

(૧૪)

- ૧) "વેણીસંહાર" શીર્ષકની ચથાર્થતા
- ૨) "ભાનુમતી"નું સ્વપ્ન
- ૩) દૈવાયત્તં કુલે જન્મ મદાયત્તં તુ પૌરુષમ્ ।
- ૪) દુર્યોધનનું પાત્ર
